

1978 - 1998

20 ÅR

med

Lokalarkivet for Nørre Søby Sogn

Et tilbageblik

Bestyrelsen ønsker medlemmerne

**Godt nytår
og TAK for støtten til arbejdet i 1998**

Iver Andersen - Aase Brandt Nielsen - Per Vad Nielsen - Aase Refstrup

3. ÅRGANG - NUMMER 3 - SEPTEMBER 1978 - DECEMBER 1978
ORIENTERING FOR NØRRE SØBY OG HEDEN SOGN

Nr. Søby Sogns historie

Der er i disse år en stigende interesse for at dyrke lokalhistorie; også i Nr. Søby har der været mange forespørgsler. Derfor er det vores hensigt at få oprettet en lokalhistorisk forening for de interesserede, som vil påtage sig det store arbejde det er, at udforske sognets historie. Vi skal starte fra grunden med at opsøge kilder i form af billeder, protokoller, breve, kort, regnskaber, beskrivelser; vi skal støve diverse arkiver igennem; vi skal optage interviews; vi skal undersøge de enkelte institutioners historie, befolkningens levevis, sognets politiske historie, Søbysøgårds og andre gårdes historie - der er nok at tage fat på.

Hensigten med det hele må være at få nedskrevet sognets historie og - hvis vi kan få effekter - så at lave et lille museum.

Men det er et stort projekt, og det vil tage år at få det gennemført.

I hvert fald - onsdag d. 6. september kl. 19.30 holdes der i præstegården stiftende møde i den lokalhistoriske forening.

Alle interesserede er velkomne, men vi tillader os at gøre opmærksom på, at det er en arbejdsgruppe, vi søger dannet.

*Paul Larsen
og Claus Oldenburg*

Claus Oldenburg var Lokalarkivets første formand, og i 1985 kom hans "Danmarkshistorie i sognestørrelse", hvor Nørre Søby er modellen: "Der var et yndigt land" eller "Hvad blev der af landbokulturen?".

Sådan begyndte det - og den 6. september 1998 kunne Lokalarlivet notere, at det havde eksisteret i 20 år. Ved generalforsamlingen den 4. januar 1999 omtales fødselsdagen i årsberetningen. Her er et kort tilbageblik.

11 personer mødte frem i 1978 og holdt Lokalarlivet over dåben. Ved udgangen af 1998 er medlemstallet vokset til **88**. I invitationen blev der gjort opmærksom på, at det var en **arbejdsgruppe**, der blev søgt dannet. Vi har senere erfaret, at det i mange år afholdt interesserede i at tilslutte sig. Det blev efterhånden også en lidt besværlig størrelse at arbejde med, og i 1990 blev det vedtaget at adskille bestyrelses- og mødebestyrelser - herefter kom vi til at ligne andre foreninger.

De 20 år har budt på positive såvel som negative oplevelser; vi har afprøvet hele følelsesskalaen i de skiftende bestyrelser, når spørgsmål om lokale og økonomi har været på dagsordenen. Hvilke administrative yderpunkter i arkivets liv har der været? - Først var den overvældende opbakning omkring **menighedsrådets auktion over de gamle orgelpiber i marts 1980 til fordel for arkivet**. Den var det økonomiske fundament (godt 4000 kr.), vi kunne fortælle om, når vi søgte kommunen, pengeinstitutter, virksomheder og institutioner om støtte til "det der nymodens begreb: Lokalhistorisk Arkiv". Nu er det ikke mere fremmed i sprogbogen - på Fyn er der nogen og firs arkiver og på landsplan 4-500. I "Midsommervisen" hedder det "Hvert sogn har sin heks--" - og det varer vel ikke længe, før man kan sige, at "Hvert sogn har sit Lokalarliv". - I 1989 betænkte **Byfestkomiteen** os med 5000 kr.; det var i de år, de fleste indtægter gik til at dække varme og lys, så det var meget velkomment - og et opmuntrende skulderklap.

I den anden ende af skalaen må nævnes: "**oversvømmelserne i kælderen i Nørre Søby Skole sommeren 1994**". Det blev imidlertid vendt til noget positivt, da kultur- og socialudvalget fik løst vort åbenbare lokaleproblem i skolen ved at tildele os lokaler på 1. sal, og derudover afholdt udgifterne til restaurering af arkivets klenodie, det originale udskiftningskort fra 1803.

Ind imellem disse skelsættende begivenheder har der været en perlerække af gode oplevelser: mange indleveringer af billeder og arkivalier fra "gamle Nørre Søby", udstillinger, cykleudflugter i sognet, virksomhedsbesøg, samtaler med Søbynitter, som kunne fortælle om livet i 1900-tallet.

Der kunne naturligvis fortælles meget mere om det egentlige arkivarbejde; dette "mini-jubilæumsskrift" er imidlertid tænkt som en erindringsliste, der får mangeårige medlemmer til at nikke genkendende til oplevelser i og med arkivet. - Og til senere tilkomne medlemmer, hvoraf flere er "nye Søbynitter", som ikke har haft kendskab til sognets historie eller mulighed for at følge med i arkivets liv og arrangementer.

Listen over "**Udstillinger**" fortæller på en gang om: **1) arkivets aktiviteter, og 2) hvilke oplysninger der bl.a. findes i arkivet.**

Alle udstillinger er blevet til på grundlag af arkivalier (begrebet som omfatter: billeder, protokoller, skøder og meget mere), som er overdraget til arkivet af herboende såvel som tidligere Søbynitter.

Siden 1981 har arkivet sluttet sæsonen med en **(cykle)udflugt i sognet eller virksomhedsbesøg** - en enkelt gang er turen gået udensogns. Se oversigten.

Derudover har arkivet igennem flere år bidraget med oplysninger til mange forskellige **projekter**, som skulle løses af elever fra folkeskolen, gymnasiet, HF, og adskillige højere uddannelsesinstitutioner.

Emnerne har været:

Nørre Søby i udskiftningstiden - Årslev Kommune (Nørre Søby-delen) - Skræddere og skomagere i Nørre Søby omkring 1900 - Mindesmærker i Nørre Søby - Temaug på Nørre Søby Skole om Gamle Nørre Søby - Nørre Søby Station - Virksomheder, her Nørre Søby Mølle - Arkæologi

Udefra har der været forespørgsler i forbindelse med projekter eller afgangsopgaver: Palleshave Friskoles historie - Søer og vandløb - Idrætshistorie - Husmandskolonien - Andelsfryserier - Besættelsestidens historie - Musikforeningen BRAGA - Mejersker - Tørvegravning på Fyn - Kultur i Nærmiljøet.

For alle projekter, som vi kan bidrage med oplysninger til, gælder det, at vi beder om en kopi af resultatet af anstrengelserne, hvis det er muligt, og flere har fulgt opfordringen.

Det er opgaver som de nævnte, der giver vort langsigtede arbejde mening, her og nu.

Tag med på en hurtig gennemgang - så er spørgsmålet "Hvad går de egentlig rundt og laver i Lokalarkivet?" delvis besvaret.

**UDSTILLINGER arrangeret af LOKALARKIVET
(1980 - 1997)**

- 1980, september Præsentation af arkivalier ved den officielle åbning af Arkivet og ved genåbningen af Nr. Søby Kirke efter endt restaurering.
- 1980, oktober Nr. Søby Biblioteks 100 års jubilæum. (på Biblioteket)
- 1981, maj Billeder af ejendomme før og nu + gamle og nye matrikelkort. Præsentation af den påbegyndte "Nr. Søby-Registrant". (i Nr. Søby Skoles aula, sammen med Peter Albrekt som viste gammelt værktøj - tegninger såvel som ting)
- 1981, august Maj-udstillingen gentaget efter opfordring. Fotoserier af Nr. Søby Kirke "FØR - UNDER og EFTER restaureringen (1978-1980)". (i Arkivet)
- 1981, december "En tur gennem Nr. Søby". Billeder fra byen. (ved Adventsmødet)
- 1982, marts-aug. Bidrog med billeder m.m. til udstillingen "Heste i Danmark". (Viborg Stiftsmuseum)
- 1982, August Udstilling af skolebilleder - leverandør af andre arkivalier til Nr. Søby Skoles 100 års jubilæum. (i Nr. Søby Skole)
- 1982, december Udstillingen fra skolejubilæet, udvidet med gamle skolebøger, skrivebøger m.m.m. (ved Adventsmødet)
- 1983, september Bidrag med historisk billedmateriale (før 1933) til Søbysøgårds 50 års jubilæum som ungdoms- og statsfængsel.
- 1983, december Julepynt, "Malvinas Juletræ" pyntes første gang; jule- og nytårskort, juletegninger fra Søbysøgård ("frise" - fra 30'erne). (ved Adventsmødet)

- 1984, december Gamle matrikelkort. (ved Adventsmødet)
- 1985, maj Opfordring fra statsministeren om at markere 40-året for befrielsen. "Besættelsestiden 1940-45 og befrielsen".
2/5: i Nr. Søby Skoles aula.
5/5: i Årslev-hallen sammen med de øvrige 3 Årslev-arkiver. (Besøgstal opgivet til ca. 400). (Det blev en omfattende udstilling, som derefter var tilgængelige på Arkivet).
1. juli 1985 var "Sportspladsen" 40 år: den er sådan set "et barn af besættelsestiden".
- 1985, december "Sportsplads-udstillingen", og "Nr. Søby Fri- og Efterskole" (1915-1963), som ville have været 70 år i år. (ved Adventsmødet)
- 1986, marts "Billederne på bordet". Invitationen blev fulgt af 12, som satte navn på mange uidentificerede billeder.
- 1987, december Julemesse i Forsamlingshuset. Arkivet deltager med en stand.
Og det har vi gjort hvert år siden.
- 1988, juni Bidrag til festlighederne i anledning af 200 året for Stavnsbåndets løsning. (Sange og Den kønne Grethe). (Søbysøgård)
- 1988, maj-juni "Byfester i 10 år". (Biblioteket og Festpladsen)
- 1989, november "Fotografiet fylder 150 år". (på Biblioteket og i det nye lokale i skolen)
- 1989, december "Julekort - Nytårskort". (på Biblioteket)
- 1990, september "Vi gør det igen". (Børnefonden, Nr. Søby Skole)
- 1990, november "Skolebilleder fra Nr. Søby Skole" m.m.m. ved Åbent hus i arkivlokalet.

- 1990, november "Poesibøger, glansbilleder m.m." (sammen med Biblioteket)
- 1991, april/maj "25 år som en del af Årslev kommune" og hvad der gik forud. (på Biblioteket)
- 1993, december Nr. Søby Forsamlingshus fylder 100 år. Arkivet gratulerer med en billedkavalkade. (i Forsamlingshuset)
- 1994, januar Udstilling af dilettantbilleder ved Nr. Søby Dilettanternes opførelse af "Charleys Tante", som første gang kom til NS i 1908. (i Nr. Søby Skole)
- 1995, maj 50-året for Danmarks befrielse markeredes ved en stor udstilling i Forsamlingshuset. Den største og mest omfattende udstilling vi har lavet. Anslået besøgstal: 350-360. Og igen var "Sportspladsen" med; den fyldte også 50 år (1. juli) - denne afdeling blev flyttet i "Ventesalen" på Biblioteket for resten af sommeren.
Forsamlingshuset stillede hele huset til rådighed den 4/5.
- 1996, maj "En tur med Nr. Broby-banen". - Foredrag og udstilling. (Nr. Søby Skole)
- 1996, juni Arkivet får permanent opslagstavle i Carl Niensens Barndomshjem. Vi viser gamle Nr. Søby-billeder, og arkivalier som har relation til Carl Nielsen. - Tænkes udskiftet hvert år.
- 1997, december "Malvinas Julehjerter" prydede Carl Niensens Barndomshjem i tiden op til jul.
Arkivet har omkring 400.
-

o

**UDFLUGTER og VIRKSOMHEDSBESØG
(1981-1998)**

- 1981 - Østlige del, området ved Røjle Skov.
- 1982 - Vestlige del, Rødeledvej - Søbysøgård - Nymarkslund.
- 1983 - Hovlung Mose.
- 1984 - Højmosen på grænsen til Heden.
- 1985 - "En tur ad sognets mærkeligste vej" (den nedlagte banelinje).
- 1986 - Nr. Søby Mølle med mulighed for at bestige "sognets højeste punkt".
- 1987 - Trioh-Møbler.
- 1988 - Søbysøgård - med Birger Christensen som fører.
- 1989 - Historisk Samling på Odense Kaserne.
- 1990 - Per Kortegaards gartneri.
-
- 1991 - Cykletur til østlige og sydøstlige del,
med Chr. Pedersen som fører.
28/8 Besøg på Museet på Søbysøgård -
med Heden Andersen som fører.
-
- 1992 - Gartner Erik Larsen, Odensevej 2
26/5 Gentagelse af augustbesøget 1991, Søbysøgård.
20/10 Billedaften i Nr. Søby Skole (dias og snalfilm)
-
- 1993 - Planlagt tur til Johs. Larsen-Museet i Kerteminde aflyst på grund af svigtende tilmelding.
- 1994 - "Præstens Udlod" - sluttede hos Irma og Bernhard Nielsen.
- 1995 - Cykletur: Søbysøgård - Hovgyden - Tegldamsgyden - sluttede hos Lizzie og Børge Thingholm.
- 1996 - "En tur med Nr. Broby-banen" - foredrag, lysbilleder, udstilling m.m. - i skolens aula. - Foredragsholder: Lars Viinholt-Nielsen, Risskov.
- 1997 - Cykletur til "Påskeøen" og "Nymarkslund".
- 1998 - Besøg hos Lissi og Lars Gram, "Skovly", Rødeledvej, som har en af de få kvægbesætninger, der er tilbage i Nr. Søby.
-